

Denna text skrevs av numer välkända Astrid Lindgren då hon som ung journalist skickades till bl.a. Ydrefors för att återge invigningen av Vimmerby-Ydre järnväg. Artikeln var publicerad i Vimmerby tidning 15 okt. 1924.

Fredagen den 10 okt. var en bemerkelsedag både för Vimmerby och Västervik. Då invigdes nämligen för det första Ydre-banan och för det andra djuphamnen i Västervik. Att närvara vid högtidligheterna hade inbjudits bl.a. landshövding John Falk, styrelser och revisorer för Västerviks järnvägarna och Ydrejärnvägen, f. statsrådet Hugo Hammarskjöld, representanter för magistraren, hamndirektionen och drätselkammaren i Västervik samt ordföranden i Västerviks arbetslöshetskommitté, representanter för Vimmerby stads magistrat, stadsfullmäktige och drätselkammare samt för de socknar, Ydrebanan passerar igenom, statens kontrollant för såväl djuphamnen som Ydrebanan, överstelöjtnant Ekelund, järnvägsbolagets kontrollanter ingenjör Joh. Svensson, Stensjön, och baningenjör Hj. Malmstedt, Västervik samt Västerviks Luzernakontrollant stadsingenjör G. Ericsson, arbetscheferna vid Luzerna och Ydrebanan resp. ingenjörerna Carl Jehander och E. Hodin, trafikchefen för Östra Centralbanan E. Lindman och trafikinspektören vid samma bana G. Haverman, tullförvaltaren i Västervik, representanter för industrin och trävaruexporten, för pressen och m.fl., inalles ett 60-tal personer.

Vädret var idealiskt med solsken och klarblå himmel. Redan före kl. 10 f.m. vimlade det nere vid Vimmerby järnvägsstation av intresserade deltagare från vår stad, vilka ivrigt väntade på vad som komma skulle, d.v.s. extratåget från Västervik. men klockan blev både 10 och ½11 innan man såg röken av något tåg.

Så kom det då äntligen. Med flaggor och girlanger på loket. Efter ett par minuters uppehåll bar det iväg igen, medan 13 flaggor glatt vinkade farväl. I Amerika rusa som bekant tågen fram med en så förfärande hastighet, att dagar och nätter skymta förbi som vita och svarta streck. Nå, det gjorde då inte det här tåget. Det rullade fram med alldeles lagom fart för att man skulle kunna njuta av den vackra småländska naturen. Då och då kom man till en liten station med ett rött stationshus och girlanger samt dekorationer i långa banor och så fullt med folk, som tittade och vinkade. Och överallt vajade förstas den svenska flaggan.

I Rumsquilla mötte Kalmar regementets musikkår, som spelade en hääanförande marsch och sedan stuvades in på tåget någonstans för att medfölja till Ydrefors, dit man anlände vid 12-tiden. dekorationerna i Ydrefors överträffade allt, vad man förut sett i den vägen. På något mystiskt vis hade man gjort 4 pyramider av enris, beströdda med rönnbärsklasar och sammanbundna med långa girlanger. Ydrefors fick också sin beskärda del av festligheterna.

Kapt. Carl Ridderborg, Ribbingshov, Norra Vi, besteg en rest talarstol och yttrade ungefär följande:

”Denna urgamla, sagoomsusande bygd, där Östergötland och Småland träffas, tre härader stöta samman och fyra socknar mötas, har alltför länge varit i saknad av kommunikationer. Fr.o.m. idag har dock även denna bygd kommit närmare centrum, framför allt närmare Österhavet.”

Talaren framförde ett varmt tack från dessa bygder till styrelsen för Vimmerby-Ydre järnväg, till dess ordförande, borgmästare. Rune trafikchefen kapt. Mattsson, järnvägsbyggaren ingenjör Jehander och alla andra som bidragit till att driva detta järnvägsprojekt framåt samt slutligen även till kommuner och enskilda, som offrat pengar på företaget.

Här i Ydrefors lär dock ej meningen vara att stanna. Vi hysa förhoppning om kommande sammanknytning till Österbymo eller att järnvägen drages fram till

Sommens strand. Det är ju framtidsperspektiv, men talaren ville framföra det som befolkningens önskemål. Han höjde ett leve för järnvägen, åtföljd av fanfarer av Kalmar reg:tes musikkår.

Ordföranden i järnvägsstyrelsen, borgmästare Rune, tackade för de vänliga orden.

”Stad och land böra samarbeta, och det är därför naturligt att vi i Västervik velat räcka er här ett handtag”.

Han trodde att järnvägen skulle få ett enormt stor betydelse för bygden och städerna Västervik och Vimmerby.

Med en förhoppning om att järnvägen skulle bereda nya och bättre utkomstmöjligheter för tusende svenska män och kvinnor höjde talaren ett leve för fosterlandet, åtföljt av fanfarer och ”Du gamla, du fria”, spelad av musikkåren.

Under tiden passade allmänheten på att bestiga tåget för att konstatera, huruvida och i vad mån det kunde anses uppfylla fordringarna på ett hyggligt och ordentligt tåg. Granskningarna utföllo till full belåtenhet. Det fanns t.o.m. en och annan, som trodde, att

”på det här kunne en nog åke smidigt, när dä bare köm i trafik.”

Återfärden anträdde strax därpå, och så kom man då verkligen rätt så smidigt till Rumskulla igen.

Det var här den skulle gå av stapeln, den storartade invigningen. Naturligtvis hade det infunnit sig en massa människor för att övervara den enastående händelsen. Det är minsann inte var dag det bjuds på landshövding och järnvägsinvigning! Sådana sensationer har man därför inte råd att låta passera obeaktade.

Efter en marsch av musikkåren uppdrog ordföranden i järnvägsstyrelsen, borgmästare Rune en historik över järnvägens tillkomst och påpekade bl.a. att den första stakningen utfördes redan 1867, då för en järnväg från Västervik över Vimmerby genom denna bygd till Nässjö.

Landshövding Falk förrättade invigningen med ungefär följande ord:

”Mina damer och herrar! Den bygd, där vi nu samlats, har länge tillhört en i fråga om förbindelser med yttervärlden vanlottad del av Kalmar län. De närmast belägna järnvägarna ligga så pass avlägsna härifrån, att de på grund härav ej kunnat för denna ort medföra någon större nytta.

Tillkomsten av Vimmerby-Ydre järnväg är sålunda synnerligen väl motiverad och statsmakterna hava visat anläggningen sitt intresse genom att därtill anvisa bidrag. Efter långvarigt arbete och efter stora uppoffringar från det allmänna, kommuner och enskilda står järnvägen nu färdig att bryta traktens isolering. Om det är sant att väg bryter bygd, så gäller detta i ännu högre grad beträffande en järnväg till dessa hittills förbisedda men på naturliga utvecklingsmöjligheter så rika trakter.

Genom järnvägens tillkomst är ett länge närt önskemål uppnått och det lider inget tvivel, att denna järnväg kommer att medföra ett betydande materiellt och kulturellt uppsving för orten och i mycket hög grad bidra till dess utveckling.

Banans väsentligaste betydelse torde ligga däri, att bygdens omfattande skogstillgångar efter järnvägens tillkomst kunna på ett mer ekonomiskt samt mindre besvärligt och kostsamt sätt tillgodogöras till fördel för staten och övriga skogsägare. Härigenom kommer järnvägen att kraftigt bidra till ett ekonomiskt framåtskridande i dessa avlägsna delar av länet.

Sant är visserligen att någon större persontrafik, åtminstone till en början, ej torde kunna påräknas. Men hänsyn till järnvägens övriga stora nytta för samfärdseln torde detta sakna avgörande betydelse. I allt fall kommer detta nya kommunikationsmedel utan tvivel att hos ortens idoga befolkning frammana en förstärkt känsla av samhörighet med det övriga länet, dess invånare och strävanden.

Måtte nu denna fullbordade järnväg lända Kalmar län och främst de delar därav, som den berör till gagn, som därmed avsetts.

med uttalande av min livliga förhoppning härav förklarar jag järnvägen invigd och öppnad för trafik”.

Landshövdingen utbragte ett leve för Sverige, besvarat av fyrfaldiga hurrarop, varpå musikkåren spelade Stenhammars Sverige.

Kyrkoherde Cars, Rumskulla framförde ett tack från orten till styrelsen för Vimmerby-Ydre järnväg och utbragte ett leve för hembygden.

Kantor Westrin, Rumskulla utbragte ett leve för landshövdingen, och borgmästare Rune, trafikchefen kapten Matsson, järnvägsbyggaren ingenjör Jehander samt kontrollanterna vid järnvägsbygget.

Därefter framträdde brukspatron Fagerholm, om han möjligen är bekant, talade och sade:

”Ja, mina herrar som rest den långa vägen, kan behöva lite materiellt också, lite mat i magen, och därför har vi Rumskulla-bor slagit oss tillsammans för att bjuda på en enkel lunch, di kallar´t. Här säger vi förstås frukost. Var så goda och följ mej.”

Och eftersom man var så hungrig, att man började få hallucinationer av sill och potatis, hörsammades kallelsen skyndsammast. Hur pass enkel frukosten var ska vi tala lågmält om. – Nu började Västerviksherrarna bli liksom lite oroliga, att de inte skulle få sin djuphamn invigd på behörig tid, ty klockan var ganska mycket. man sade därför ett smärtsamt farväl till Rumskulla, och tåget försökte sedan med ringa framgång, som väl var, imitera amerikanskt dito.

Kl. 1/3 frustade det i alla fall in på Vimmerby station, där man gjorde ett minimalt uppehåll så att de som händelsevis skulle av där, nått och jämt hunno fullborda detta sitt hemska uppsåt. – På kvällen vimlade det på Vimmerby gator och torg av infödingar från de ev. järnvägen tangerande platserna, som på sitt speciella sätt firade tillkomsten av Vimmerby-Ydre järnväg.